
INGEBOEKT

Taalbeschouwing voor gevorderden

DCN-cahier 15 : Taalbeschouwing voor gevorderden. Een bundel artikelen over enkele aspecten van de taalbeschouwing in de bovenbouw. Malmberg, Den Bosch, 1984

Dit vijftiende DCN-cahier zit in een nieuw kleedje. Daar zal de nieuwe uitgever (Malmberg) wel voor verantwoordelijk zijn. De grondbedoeling van de serie is echter geenszins gewijzigd : "Op basis van theoretische verdieping algemene principes voor didactisch handelen af te leiden en die met praktijkvoorbeelden toe te lichten." De acht bijdragen in dit cahier zijn een poging om enkele onderdelen van de taalbeschouwing in kaart te brengen. Hierbij wordt vooral geput uit de verworvenheden binnen een aantal nieuwe(re) linguïstische theorieën, met als bedoeling een brug te slaan naar taalbeschouwing/taalbeheersing in het moedertaal-onderwijs (bovenbouw). Zo treffen we o.a. bijdragen aan over taalverkeer in de media, conversatieanalyse (Meddens, cf. conferentie '83), taalvariatie en dialectbeschouwing, argumentatieleer. Eén van de problemen met dit cahier is echter dat deze brug van de linguïstische theorie naar de klaspraktijk niet altijd even duidelijk en expliciet is. De meeste bijdragen bevatten dan ook een zinssnede als "in dit bestek moet worden afgezien van uitweidingen over de manier waarop in een les in concreto zou kunnen verlopen". (p. 126) Het meeste materiaal vergt doorgaans nog heel wat vertaalwerk, zoals de inleiding immers ook vermeldt.

Ingaan op de verschillende bijdragen zou ons hier te ver brengen. Toch wilde ik nog even een vrij opvallende stellingname uit de slotbijdrage van H. Hulshof lichten. In deze bijdrage pleit hij voor een zgn. "extra-communicatieve taalbeschouwing" in de bovenbouw. Een taalbeschouwing die in de eerste plaats niet gericht is op de verbetering van de taalvaardigheid, maar een directe reflectie op taal(visies) benadrukt en een onderzoeksmatige taalbeschouwing centraal stelt. Hij illustreert dit a.d.h.v. enkele linguïstische leesteksten (o.a. over Chomsky) met bijhorende opdrachten. Ook andere bijdragen in dit cahier benadrukken dit aspect en plaatsen in hun lessuggesties de leerling herhaaldelijk in die onderzoekspositie, zonder dat er een direct verband is met het verbeteren van hun taalvaardigheid. Een idee dat misschien tot opvolging, misschien tot nadenken stemt ... Samenvattend kunnen we zeggen dat deze uitgave ongetwijfeld een grote steun betekent voor wie zijn taalbeschouwingsonderwijs meer grond en vorm wil geven. Ook al vergt de lectuur van sommige bijdragen een serieuze inspanning.

Luuk Van Waes